

Дана система рівнянь

$$\begin{aligned} 4 \cdot x_1 + 4 \cdot x_2 - 3 \cdot x_3 &= -3 \\ 8 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + x_3 &= 0 \\ 8 \cdot x_1 + 7 \cdot x_2 - 5 \cdot x_3 &= -4 \end{aligned}$$

Розширена матриці системи:

$$\begin{bmatrix} 4 & 4 & -3 & -3 \\ 8 & 9 & 1 & 0 \\ 8 & 7 & -5 & -4 \end{bmatrix}$$

Спосіб 1: розв'язання СЛАР методом Гауса

Прямий хід методу Гауса

1) Виключаємо змінну x_1

Перше рівняння ділимо на 4

$$\begin{aligned} x_1 + x_2 - \frac{3}{4} \cdot x_3 &= \frac{-3}{4} \\ 8 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + x_3 &= 0 \\ 8 \cdot x_1 + 7 \cdot x_2 - 5 \cdot x_3 &= -4 \end{aligned}$$

або в матричній формі

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & -\frac{3}{4} & -\frac{3}{4} \\ 8 & 9 & 1 & 0 \\ 8 & 7 & -5 & -4 \end{bmatrix}$$

Від другого рівняння віднімаємо перше рівняння, помножене на вісім

$$\begin{aligned} x_1 + x_2 - \frac{3}{4} \cdot x_3 &= \frac{-3}{4} \\ (8 \cdot x_1 - 8 \cdot x_1) + (9 \cdot x_2 - 8 \cdot x_2) + \left(x_3 + 8 \cdot \frac{3}{4} \cdot x_3\right) &= 0 + 8 \cdot \frac{3}{4} \\ 8 \cdot x_1 + 7 \cdot x_2 - 5 \cdot x_3 &= -4 \end{aligned}$$

Від третього рівняння віднімаємо перше рівняння, помножене на вісім

$$\begin{aligned} x_1 + x_2 - \frac{3}{4} \cdot x_3 &= \frac{-3}{4} \\ (8 \cdot x_1 - 8 \cdot x_1) + (9 \cdot x_2 - 8 \cdot x_2) + \left(x_3 + 8 \cdot \frac{3}{4} \cdot x_3\right) &= 0 + 8 \cdot \frac{3}{4} \\ (8 \cdot x_1 - 8 \cdot x_1) + (7 \cdot x_2 - 8 \cdot x_2) + \left(-5 \cdot x_3 + 8 \cdot \frac{3}{4} \cdot x_3\right) &= -4 + 8 \cdot \frac{3}{4} \end{aligned}$$

Спростуємо

$$\begin{aligned} x_1 + x_2 - \frac{3}{4} \cdot x_3 &= \frac{-3}{4} \\ x_2 + 7 \cdot x_3 &= 6 \\ -x_2 + x_3 &= 2 \end{aligned}$$

або в матричній формі

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & -\frac{3}{4} & -\frac{3}{4} \\ 0 & 1 & 7 & 6 \\ 0 & -1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$$

2) Аналогічно виключаємо змінну x_2 з двох останніх рівнянь системи

$$x_2 + 7 \cdot x_3 = 6$$

$$-x_2 + x_3 = 2$$

Від 2-го рівняння віднімаємо 1-е, помножене на -1

$$x_2 + 7 \cdot x_3 = 6$$

$$(-x_2 + x_2) + (x_3 + 7 \cdot x_3) = 2 + 6$$

Спростуємо

$$x_2 + 7 \cdot x_3 = 6$$

або

$$x_2 + 7 \cdot x_3 = 6$$

$$8 \cdot x_3 = 8$$

$$x_3 = 1$$

Отримуємо систему

$$x_1 + x_2 - \frac{3}{4} \cdot x_3 = \frac{-3}{4}$$

або в матричній формі

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & -\frac{3}{4} & -\frac{3}{4} \\ 0 & 1 & 7 & 6 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$x_2 + 7 \cdot x_3 = 6$$

$$x_3 = 1$$

Зворотній хід методу Гауса

$$x_1 + x_2 - \frac{3}{4} \cdot x_3 = \frac{-3}{4}$$

$$x_2 = 6 - 7 \cdot 1$$

або

$$x_2 = -1$$

$$x_3 = 1$$

$$x_1 = \frac{-3}{4} - (-1) + \frac{3}{4} \cdot 1$$

або

$$x_1 = 1$$

$$x_2 = -1$$

$$x_3 = 1$$

Отже

$$x_1 = 1$$

$$x_2 = -1$$

$$x_3 = 1$$

Спосіб 2: розв'язання СЛАР методом LU-розкладу

Дана система рівнянь

$$\begin{aligned}4 \cdot x_1 + 4 \cdot x_2 - 3 \cdot x_3 &= -3 \\8 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + x_3 &= 0 \\8 \cdot x_1 + 7 \cdot x_2 - 5 \cdot x_3 &= -4\end{aligned}$$

1) Знайдемо LU-розклад матриці

$$A := \begin{bmatrix} 4 & 4 & -3 \\ 8 & 9 & 1 \\ 8 & 7 & -5 \end{bmatrix}$$

Елементарні нижні трикутні матриці:

$$L1 := \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ \frac{A_{2,1}}{A_{1,1}} & 1 & 0 \\ \frac{A_{3,1}}{A_{1,1}} & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$L1 = \begin{bmatrix} 0.25 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ -2 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$A1 := L1 \cdot A \quad A1 = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -0.75 \\ 0 & 1 & 7 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$L2 := \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & -\frac{A1_{3,2}}{A1_{2,2}} & 1 \end{bmatrix}$$

$$L2 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$A2 := L2 \cdot L1 \cdot A \quad A2 = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -0.75 \\ 0 & 1 & 7 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix}$$

$$L3 := \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$L3 = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0.125 \end{bmatrix}$$

$$A3 := L3 \cdot L2 \cdot L1 \cdot A \quad A3 = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -0.75 \\ 0 & 1 & 7 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$U := A3 \quad U = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -0.75 \\ 0 & 1 & 7 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

U - верхня трикутна матриця з
одиначною головною діагоналлю

Знайдемо обернені матриці:

$$L1^{-1} = \begin{bmatrix} 4 & 0 & 0 \\ 8 & 1 & 0 \\ 8 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$L2^{-1} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$L3^{-1} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 8 \end{bmatrix}$$

$$L := L1^{-1} \cdot L2^{-1} \cdot L3^{-1}$$

$$L = \begin{bmatrix} 4 & 0 & 0 \\ 8 & 1 & 0 \\ 8 & -1 & 8 \end{bmatrix}$$

L - нижня трикутна матриця з ненульовими
діагональними елементами

Перевірка:

$$L \cdot U = \begin{bmatrix} 4 & 4 & -3 \\ 8 & 9 & 1 \\ 8 & 7 & -5 \end{bmatrix}$$

Отже,

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 4 & -3 \\ 8 & 9 & 1 \\ 8 & 7 & -5 \end{bmatrix}$$

2) Розв'яжемо СЛАР $A \cdot X = B$ методом LU-розкладу

$A = L \cdot U$, тоді $L \cdot U \cdot X = B$.

Отже, розв'язання СЛАР $A \cdot X = B$ зводиться до розв'язання двох систем рівнянь з трикутними матрицями

Нехай

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 4 & -3 \\ 8 & 9 & 1 \\ 8 & 7 & -5 \end{bmatrix} \quad B = \begin{bmatrix} -3 \\ 0 \\ -4 \end{bmatrix}$$

Примітка 1. LU-розклад матриці A знайдено вище

$$U = \begin{bmatrix} 1 & 1 & -0.75 \\ 0 & 1 & 7 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad L = \begin{bmatrix} 4 & 0 & 0 \\ 8 & 1 & 0 \\ 8 & -1 & 8 \end{bmatrix}$$

Примітка 2. Визначник матриці A дорівнює визначнику матриці L

$$|L| = 32 \quad |A| = 32$$

2.1) Розв'язання системи $L \cdot Y = B$

$$\begin{aligned} Y_1 &:= \frac{B_1}{L_{1,1}} & Y_1 &= -0.75 \\ Y_2 &:= \frac{B_2 - L_{2,1} \cdot Y_1}{L_{2,2}} & Y_2 &= 6 \\ Y_3 &:= \frac{B_3 - L_{3,1} \cdot Y_1 - L_{3,2} \cdot Y_2}{L_{3,3}} & Y_3 &= 1 \end{aligned}$$

2.2) Розв'язання системи $U \cdot X = Y$

$$\begin{aligned} X_3 &:= \frac{Y_3}{U_{3,3}} & X_3 &= 1 \\ X_2 &:= \frac{Y_2 - U_{2,3} \cdot X_3}{U_{2,2}} & X_2 &= -1 \\ X_1 &:= \frac{Y_1 - U_{1,2} \cdot X_2 - U_{1,3} \cdot X_3}{U_{1,1}} & X_1 &= 1 \end{aligned}$$

Перевірка:

Розв'язання системи $L \cdot Y = B$

$$Y := \text{lsolve}(L, B) \quad Y = \begin{bmatrix} -0.75 \\ 6 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Розв'язання системи $U \cdot X = Y$

$$X := \text{lsolve}(U, Y) \quad X = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Розв'язання вихідної системи $A \cdot X = B$

$$X := \text{lsolve}(A, B) \quad X = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix}$$